

Вплив типу вищої нервової діяльності службових собак на їхні робочі якості

С. Серховець¹, Н. Мазур²

ssv_1986@ukr.net

¹Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького, м. Хмельницький, Україна

²Інститут біології тварин НААН, м. Львів, Україна

Відбір собак для службового дресирування, який проводять під час комплектування кінологічних підрозділів, є важливим складником у побудові ефективної системи кінологічного забезпечення. Одним із головних критеріїв відбору собак для подальшого службового використання є тип вищої нервової діяльності. Нервова система кожної собаки має свої індивідуальні особливості, урахування яких при виборі методики дресирування — обов'язкова умова досягнення прийнятного результату. З огляду на це, метою наших досліджень було дослідити робочі якості службових собак з різним типом вищої нервової діяльності.

Дослідження провели на службових собаках у Кінологічному навчальному центрі Державної прикордонної служби України, що дислокується у м. Великі Мости Сокальського р-ну Львівської обл. До вибірки залучено 13 кобелів і 16 сук породи німецька вівчарка та 11 кобелів і 12 сук породи бельгійська вівчарка (малінуа). Оцінювали робочі якості службових собак за навиками чотирьох розділів: А (навики загальної слухняності та захисту), Б (навики переслідування людини за її запаховим слідом), В (навики охорони ділянки місцевості та виявлення людини, що рухається або переходить) та Г (навики вибирання запахів предметів (речей) людини та пошуку й виявлення на ділянці місцевості предметів (речей) людини). Серед піддослідних собак було виявлено особин з трьома типами вищої нервової діяльності (ВНД): сильний врівноважений рухливий (сангвінік), сильний врівноважений інертний (флегматик) та сильний неврахований рухливий (холерик).

Встановлено, що серед кобелів породи німецька вівчарка за більшістю оцінюваних навиків кращими були особини з сильним врівноваженим рухливим типом ВНД (сангвіністичний). У цих тварин відмічено вищий загальний бал за всіма розділами навиків (332,1 бала) порівняно з собаками інших типів ВНД. Другу позицію за загальним балом за всіма розділами навиків займають кобелі з сильним неврахованим рухливим типом ВНД або холерики (329,5 бала). Найменш піддатливі для дресирування виявилися собаки з сильним врівноваженим інертним типом ВНД, тобто флегматики. Найвищу загальну оцінку за оцінювані навики одержали суки з сильним врівноваженим рухливим типом (319,1 бала) і дещо нижчу — особини з сильним врівноваженим інертним типом. Варто зазначити, що тварини останнього типу ВНД кращими були за навиками захисту, охорони ділянки місцевості та виявлення людини, яка рухається та вибирання запахів предметів (речей) людини порівняно з сангвініками та холериками.

Особливістю породи бельгійська вівчарка (малінуа) є те, що для дресирування цих собак добирають особин лише з рухливим типом ВНД, тобто сильним врівноваженим та сильним неврахованим. Флегматики і меланхоліки цієї породи не піддаються дресируванню. Однак як серед кобелів, так і серед сук найкращими результатами дресирування відзначалися особини з сильним врівноваженим рухливим типом ВНД. Якщо серед кобелів вищі результати оцінки відмічено у сангвініків за всіма навиками, то серед особин жіночої статі — за навиками захисту; охорона ділянки місцевості та виявлення людини, що рухається; пошуку та виявлення на ділянці місцевості предметів (речей) людини кращими були тварини з сильним неврахованим рухливим типом ВНД.

Встановлено, що сила впливу типу ВНД на їхні робочі якості за навиками, які підлягали оцінюванню, коливалася від 2,9 до 16,5% і найвищою була на навик вибирання запахів предметів (речей) людини (16,5%) та пошук і виявлення на ділянці місцевості предметів (речей) людини (12,4%).

Отже, найкращими для дресирування є собаки досліджуваних порід з сильним врівноваженим рухливим типом ВНД.